

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0430/2013

4.12.2013

RAPORT

2013. aasta rakendamisaruanne, mis käsitleb süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tehnoloogia arendamist ja kasutamist Euroopas (2013/2079(INI))

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

Raportöör: Chris Davies

Arvamuse koostaja (*):

Vicky Ford, tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 50

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	10
TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS (*)...	12
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	17

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 50

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

2013. aasta rakendamisaruaruande kohta, mis käsitleb süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tehnoloogia arendamist ja kasutamist Euroopas (2013/2079(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiiv)¹,
 - võttes arvesse komisjoni 27. märtsi 2013. aasta teatist süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tuleviku kohta Euroopas (COM(2013)0180),
 - võttes arvesse komisjoni 27. märtsi 2013. aasta rohelist raamatut „Kliima- ja energiapoliitika raamistik aastani 2030” (COM(2013)0169),
 - võttes arvesse 2008. aasta detsembris vastu võetud ELi kliima- ja energiapaketti,
 - võttes arvesse oma 15. märtsi 2012. aasta resolutsiooni edenemiskava, mille eesmärk on saavutada konkurentsivõimeline vähese CO₂-heitega majandus aastaks 2050 kohta²,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni raportit ja tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni arvamust (A7-0430/2013),
- A. arvestades, et süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine (CCS – *Carbon Capture and Storage*) on paljutõotav tehnoloogia, mis võib olla ainukeseks vahendiks tööstuslikest allikatest pärineva CO₂ märkimisväärseks vähendamiseks ja mille abil on võimalik oluliselt vähendada fossiilkütusel töötavatest elektrijaamadest pärit CO₂ heitkoguseid, kuid mis siiski nõuab investeeringuid ja tõendamist tööstuslikus mastaabis, et edendada innovatsiooni, tagada kulude vähendamine ja tõestada oma keskkonnaohutust;
- B. arvestades, et Rahvusvahelise Energiaagentuuri prognoosib, et fossiilkütused moodustavad 2030. aastaks ülemaailmsest energiakasutusest endiselt 75%, on arvamusel, et süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist on vaja selleks, et saavutada ligi 20% aastaks 2050 kokku lepitud süsinikdioksiidi vähendamisest, ning väidab, et kui süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist ei rakendata, suurenevad elektrisektori täiendavad investeerimisvajadused veel 40% võrra, juhul kui soovitakse ära hoida ülemaailmse temperatuuri tõusu rohkem kui 2 °C võrra;
- C. arvestades, et süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine on ainus tehnoloogia, millega on

¹ ELT L140, 5.6.2009, lk 114.

² ELT C 251 E, 31.8.2013, lk 75.

võimalik suuremate tööstussektorite, nagu terase-, tsemendi- ja keemia- ning naftatöötlemistööstuse CO₂-heiteid märkimisväärselt vähendada, ning kombineerituna biomassi kasutamiselega elektri tootmiseks on sellel potentsiaali edendada CO₂-heidete netovähendamist;

- D. arvestades fossiilkütuste kasutamise praegust ja ennustatavat tulevast taset, oleks süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine määrava tähtsusega, et saavutada eesmärk hoida ülemaailmne temperatuuri tõus alla 2 °C;
- E. arvestades, et süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise arendamist tuleb pidada taastuenergiaallikate arendamise täiendavaks strateegiaks üleminekul vähese CO₂-heidetega majandusele;
- F. arvestades, et 2007. aastal oli ELi valitsusjuhtide sooviks näha 2015. aastal töös kuni 12 süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise näidisjaama, kuna aga nende rahalise teostatavuse eelduseks oli CO₂ kõrge hind, ei suudeta neid kavatsusi praegu ellu viia;
- G. arvestades, et kõnealuse tehnoloogia arendamine ei tohiks soodustada fossiilkütuseid kasutavate elektrijaamade osakaalu suurenemist;
- H. arvestades, et EL on kaotamas oma juhtpositsiooni CO₂ kogumise ja säilitamise tehnoloogia alal, ning nüüd, kui vaid ühel projektil on lootust rahastamisele programmist NER300 ja Euroopa majanduse elavdamise energeetikakava projektid on lõpetatud või peatatud, puudub liidul tõhus CO₂ kogumise ja säilitamise juhtprojektide arengut soodustav poliitika;
- I. arvestades, et laiem üldsus peaks alati saama täieliku ja selge ülevaate süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise eelistest ja võimalikest ohtudest, enne kui mis tahes projekte asutakse arendama ärieesmärkidel;

Kõrgemate sihtide seadmine

1. tunnistab, et süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kasutuselevõtul on potentsiaal võimaldada ELi 2050. aasta eesmärkide saavutamist CO₂-heidete vähendamise osas väikseimate kulutustega ning et see on eelkõige vajalik palju CO₂ eraldavate tööstusharude CO₂-heidete vähendamiseks; usub, et see võib ühtlasi anda panuse energiavarustuse mitmekesisusse ja kindlusesse, säilitades samal ajal olemasolevaid ja luues uusi töökohti; kinnitab tungivat vajadust töötada välja valik CO₂ kogumise ja säilitamise täieliku ahela juhtprojekte, et saaks selgitada välja parimad ja soodsaimad lahendused, ning kutsub komisjoni üles püstitama eesmärgid selle sihtmärgi saavutamiseks; tunnistab, et teadusuuringute tugevdamiseks ning süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tehniliseks ja turvaliseks rakendamiseks on lisaks heitkogustega kauplemise süsteemile tarvis täiendavaid vahendeid, arvestades vajaminevaid märkimisväärsed investeeringuid;
2. usub, et kuigi süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine võib pakkuda osa lahendusest kasvuhoonegaaside heite piiramise eesmärkideni jõudmisel, oleks veel parem, kui liikmesriigid jõuaksid nende eesmärkideni ilma süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist kasutamata;

3. palub komisjonil innustada CO₂ kogumise ja säilitamise kasutuselevõttu mitte ainult söel ja gaasil põhinevas elektritootmises, vaid ka mitmetes tööstussektorites, nagu keemia-, metallurgia-, terase-, tsemendi- ja naftatöötlemistööstuses; nõuab tungivalt, et komisjonil tuleks tegeleda süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kasutuselevõttuga 2030. aasta energia- ja kliimaraamistikus ning esitada ettepanekud CO₂ kogumise ja säilitamise juhtprojektide varase ettevalmistamise edendamiseks;
4. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma vastu kaugeleulatuvad meetmed, millega soodustada rahvusvahelist koostööd ja edendada tehnoloogia kasutamist kliimamuutuste mõju leevendamiseks, et suunata arenevad majandused arengualternatiivide, näiteks ka süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise poole, mis tekitavad vähem CO₂-heidet;
5. usub, et terase tegevuskavas tuleks konkreetselt osutada vajadusele töötada selles sektoris välja CO₂ kogumise ja säilitamise juhtprojektid;

Liikmesriikide juhtroll

6. tunnistab, et süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist ei ole võimalik juurutada ilma liikmesriikide toetuse ja erasektori investeringuteta, kusjuures esimestele kuulub absoluutne ja suveräänne õigus selle rakendamist soodustada või välistada; märgib, et kuigi teatavate liikmesriikide sõnul ei näe nad süsinikdioksiidi kogumisel ja säilitamisel oma heidete vähendamise strateegiatel erilist rolli, ei peaks see heidutama nende liikmesriikide algatusi, kes leiavad, et tehnoloogia võib etendada tulemuslikku rolli nende üleminekul vähese CO₂-heidetega majandusele;
7. tuletab komisjonile meelde, et Euroopa Parlament on nõudnud õigusakti vastuvõtmist, mis kohustaks iga liikmesriiki koostama vähese CO₂-heidetega majandusele 2050. aastaks ülemineku strateegia; soovib ajakohastada neid riiklike tegevuskavu iga viie aasta tagant; eeldab, et tegevuskavades tuuakse ära, kas ja kuidas kavatseb asjaomane liikmesriik võtta kasutusele CO₂ kogumise ja säilitamise;
8. kutsub komisjoni üles tegema ettepanekut, et liikmesriikidelt tuleks enne 2015. aastal toimuvat ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni konverentsi nõuda riiklike vähese süsinikuheite edenemiskavade koostamist ja avaldamist;
9. rõhutab, et tingimustes, kus puuduvad kõrged CO₂ hinnad, on liikmesriikidel, kes soovivad süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist kasutusele võtta, etendada põhiroll läbipaistva tuluvoo ja muu taolise vajaliku rahalise toetuse loomisel, mis on vajalik juhtprojektide väljatöötamise ja realiseerimise tagamiseks, andes esimese turuletulijana suuri kulusid kandvatele käitajatele kindluse, et nende investeringud ennast ära tasuvad; märgib, et kui süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine võetakse kasutusele kommertsalustel, võib osutada vajalikuks ka asjakohaste õigusnormide kehtestamine; tunnustab vajadust järgida seejuures keskkonnaohutuse standardeid;

ELi õigusaktid ja rahastamine

10. palub komisjonil uurida võimalust luua ELi tööstusinnovatsiooni investeerimisfond, eesmärgiga toetada innovatiivsete kliimahoidlike tehnoloogiate, sh CO₂ kogumise ja säilitamise juhtprojektide arengut, muid vähese CO₂-heidetega tehnoloogiaid ning meetmeid

energiamahukates tööstusharudes ja -protsessides tekkivate CO₂ heitkoguste vähendamiseks; teeb ettepaneku, et seda võiks rahastada saastekvootide müügist ELi heitkogustega kauplemise süsteemis; rõhutab, et see ei tohiks tekitada täiendavat nõudmist ELi eelarvele; mõõnab, et sellise fondi kasutamise tingimuste väljatöötamisel tuleb arvesse võtta NER300 rahastamismehhanismi piirangutest ja paindumatusest saadud kogemusi;

11. usub, et CO₂ kogumise ja säilitamise poliitikat ja strateegiaid tuleks kujundada, tuginedes vaid kindlatele tõenditele nende kasuliku mõju kohta keskkonnale, ELi tööstuse stabiilsusele, tööhõivele ELis ja energiahindade taskukohasusele avalikkuse ja tööstuse jaoks;
12. usub, et pikema aja vältel peaksid CO₂ kogumise ja säilitamise toetamiseks vajaminevad vahendid tulenema põhimõtteliselt vastavast CO₂ hinnasignaalist, kuid on seisukohal, et mis tahes vajalik vahepealne rahaline toetus liikmesriikidelt või ELilt võiks tuleneda CO₂ eraldumise peamiseks põhjuseks olevate fossiilkütuste tootmisest ja impordist; on seisukohal, et komisjonil tuleks hõlbustada võimalike variantide üle peetavat arutelu, viies läbi analüüsi süsteemide kohta, millega kohustatakse ostma süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise sertifikaate, mis tõendavad CO₂-heidete vältimist nende säilitamise või töötlemise teel sellises koguses, mis vastab turule viidud fossiilkütustega kaasnevale CO₂ heitkoguste hulgale;
13. palub komisjonil koostada liikmesriikidele juhised erinevate rahaliste ja muude mehhanismide kohta, mida saaks kasutada CO₂ kogumise ja säilitamise arendamise toetuseks ja intensiivistamiseks ning juurdepääsuks ELi eelarves sisalduvatele toetusfondidele;
14. märgib, et Euroopa Investeerimispank otsustas keelata laenu andmist selliste söeelektrijaamade ehitamiseks, mille heitkogused ületaksid 550 g CO₂/kWh; rõhutab, et kui süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise arendamiseks puudub rahaline toetus, muutub rangete heitenormide kehtestamine äärmiselt oluliseks;
15. on arvamusel, et komisjon peaks kaaluma, kuidas saaks kasutada ELi söe ja terase teadusfondi, et toetada süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise äriksutuse-eelset esitlemist nendes tööstussektorites;
16. hindab Norra valitsuse julgustust CO₂ kogumise ja säilitamise projektidele ELis ning avaldab soovi, et järgmise programmitöö perioodi läbirääkimistel taotletaks rahalist toetust CO₂ kogumise ja säilitamise juhtprojektidele;
17. soovib, et komisjon annaks oma hinnangu Hispaania Ciudeni CO₂ kogumise ja säilitamise juhtprojekti vastuvõtmisest ja arendamisest saadavale kasule, mis on Euroopa sidumistehnoloogiate ja CO₂ maismaal säilitamise katserajatisena saanud ligikaudu 100 miljonit eurot toetusraha ELi allikatest;

Transport ja säilitamiskohad

18. tunnistab, et on võimalik saavutada märkimisväärset rahalist kokkuhoidu, luues süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tööstusrajatiste klastreid, mis kasutavad ühiseid

torujuhtmeid või muid süsinikdioksiidi transportimise süsteeme; on seisukohal, et üldiselt ei saa eeldada, et tehaste käitajad võtaksid arvesse muude rajatiste tulevase vajadusi, ning et suuri investeringuid, näiteks torujuhtmeid, mis kavakohaselt hakkavad transportima mitmest allikast pärinevat süsinikdioksiidi, võiks hakata rajama avaliku ja erasektori partnerluses; rõhutab, et liikmesriikidel, kes soovivad süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist kasutusele võtta, võib olla vahetu roll süsinikdioksiidi kogumisel ja säilitamisel kasutatava transpordi tagamisel ja säilitamistaristu kättesaadavuse määramisel;

19. nõuab tihedamat koostööd Ameerika Ühendriikide ja Kanadaga oskusteabe ja heade tavade vahetamise kaudu puhast energiat käsitleva Kanada–USA kahepoolse dialoogi raames CO₂ kogumise ja säilitamise valdkonnas võetud meetmete kontekstis;
20. nõuab, et uusi vähese süsinikdioksiidiheitega tehnoloogiaid ei käsitletaks omavahel konkurentidena, vaid pigem üksteist täiendavatena; rõhutab, et nii taastuvenergia kui ka CO₂ kogumine ja säilitamine täidavad ELi tulevases energiaallikate jaotuses olulist rolli ning et süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise arendamine ei tohiks toimuda ELi kohustusliku eesmärgi täitmise arvel arendada taastuvenergiaallikaid; nõuab, et 2030. aasta energia- ja kliimaraamistikus tehtaks ettepanekuid meetmete võtmiseks mõlema tehnoloogia kasutamise edendamiseks;
21. märgib, et Euroopa geoloogiline mitmekesisus võib pakkuda rohkelt potentsiaalseid suurte CO₂ koguste püsiva sidumise kohti, näiteks Põhjamere aluspõhi, eemal inimasustusest; pooldab ELi meetmete ja rahaliste vahendite kasutamist säilitamiskoha kirjelduse ühtse määratluse kehtestamiseks, Euroopas asuvate sobivate säilitamisasukohtade kindlakstegemiseks, näidisprojektide väljatöötamiseks ja äriotstarbelise säilitamise kohtade ettevalmistamiseks huvitatud liikmesriikide territooriumil;
22. palub komisjonil edendada CO₂ potentsiaalsete säilitamiskohtade Euroopa atlase väljaandmist;
23. mõonab, et Londoni protokollis artiklit 6 on muudetud, nii et see ei takista enam sidumiseks mõeldud süsihappegaasi piiriülest transporti; märgib siiski, et selle muudatuse ratifitseerimine võib võtta mitu aastat; kutsub komisjoni üles selgitama, kas on asjaolusid, mille korral ta lubab sidumise eesmärgil toimuvat CO₂ piiriülest transporti enne Londoni protokollis ratifitseerimist;

Säilitamiskohustused

24. märgib mõnede potentsiaalsete süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise arendajate muret selle pärast, et neile pandud kohustused ja nõuded süsinikdioksiidi geoloogiliseks säilitamiseks liikmesriikide poolt heakskiidetud kohtades on ülemäärased ja kvantifitseerimatud; tuleb siiski meelde süsinikdioksiidi geoloogilise säilitamise direktiivis sätestatud eeskirju, mis käsitlevad vastutust CO₂ säilitamise eest ja säilitamisloa omajate kohustusi;
25. nõustub täielikult sellega, et tuleb vältida juhuslikke CO₂ lekkeid säilitamiskohast ning kaitsta projekti keskkonnavalast terviklikkust kooskõlas süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiivi artikliga 1; kutsub komisjoni üles andma juhiseid seoses sellega, millises ulatuses tuleks vastavuskorra üksikasjad eelnevalt kindlaks määrata

läbirääkimiste teel võimalike käitajate ja asjaomaste liikmesriikide pädevate asutuste vahel;

26. juhib tähelepanu asjaolule, et süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiiv võimaldab liikmesriikidel olla väga paindlikud rahalise tagatise määramisel, mida süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise käitajatelt küsida, ja ajavahemiku määramisel, mille möödumisel antakse vastutus suletud säilitamiskoha eest üle pädevale asutusele; soovib liikmesriikidel, kes püüavad toetada süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise arengut, käituda ettevõtlikumalt ja võtta enda kanda senisest suurem osa vastutusest;
27. kutsub komisjoni üles nende punktide selgitamiseks vaatama läbi oma süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiivi juhenddokumente;
28. on seisukohal, et süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiivi nõue, mille kohaselt CO₂ lekkimise korral peavad käitajad saastekvoodid tagastama, ei võta arvesse vajaminevaid kulukaid parandusmeetmeid; avaldab kartust, et see kohustus püstitab veel ühe tõkke süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise arengu teele; palub, et komisjon teeks süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiivi hindamisel ettepaneku see nõue läbi vaadata;

Kogumis- ja säilitamisvalmidus

29. väidab kindlalt, et investeerimine tõenäoliselt suurte CO₂ heitkogustega elektrijaamadesse või tööstusrajatistesse ei ole enam vastuvõetav, kui ei hoolitseta heite vähendamise eest tulevikus;
30. rõhutab, et Eurobaromeetri uuringu kohaselt ei ole Euroopa elanikud enamasti süsinikdioksiidi kogumisest ja säilitamisest teadlikud, kuid et teadlikud elanikud suurema tõenäosusega toetavad seda; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles parandama teabevahetust, et tõsta üldsuse teadlikkust süsinikdioksiidi kogumisest ja säilitamisest, ning usub, et laiem arusaamine sellest on üldsuse toetuse saavutamiseks ja seega süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kasutuselevõtuks äärmiselt oluline;
31. märgib, et liikmesriigid tohivad eri viisidel hinnata süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiivi sätteid, millega nõutakse kogumis-, transpordi- ja säilitusvõimsuse hindamist enne elektrijaamale tegevusloa andmist;
32. palub komisjonil soovitada, et liikmesriikides, kes on otsustanud kasutada süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tehnoloogiat, võiks ehitamise eeltingimuseks olla piisavate ettevalmistuste tegemine süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise rakendamiseks või muude CO₂-heitmete märkimisväärse vähendamise meetmed kõigis uutes fossiilkütusel töötavates elektrijaamades ja heitkoguste kõrge tasemega tööstusrajatistes, mis on kokkulepitust suuremad, välja arvatud juhul, kui tegu on elektrienergia nõudluse koormusjuhtimise seadmetega või kui liikmesriik on täitnud õigusaktidest tuleneva nõude esitada tegevuskava selle kohta, kuidas ta saavutab 2050. aasta CO₂ heitkoguste vähendamise eesmärgi ilma süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist kasutamata;
33. palub komisjonil teha analüüs ja esitada aruanne selle kohta, missugusel tasemel tuleb süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine teatavateks põhikuupäevadeks, nt 2030. aastaks

kasutusele võtta, et see aitaks märkimisväärselt kaasa 2050. aasta heite vähendamise eesmärkide saavutamisele;

Süsinikdioksiidi kogumine ja kasutamine

34. tervitab mitmesuguseid algatusi CO₂ kasutuselevõtu kohta, millega vähendatakse üldist CO₂-heite eraldumist atmosfääri ja looakse alternatiivseid tooteid, näiteks säästvaid sõidukikütuseid; nõuab, et komisjon annaks viivitamata oma hinnangu CO₂ kasutuspotentsiaalile nafta ja gaasi turvalise taaskasutuse suurendamiseks ELis;

o

o o

35. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Viie aasta eest oli piisavalt põhjust loota, et Euroopa Liidust saaks ülemaailmne liider süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise arengus. Euroopa Ülemkogu pooldas ideed, mille kohaselt 2015. aastaks oleks töösse antud kuni 12 süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise näidisprojekti, ning kiitis lisaks heaks Euroopa Parlamendi ettepaneku luua rahastamismehhanism (NER300), mis paistis pakkuvat avaliku sektori toetust, millest piisaks tulemuste saavutamiseks.

Kõik see ennustas head. Kui 2050. aastaks plaanitakse ülemaailmselt CO₂ heitkoguseid oluliselt vähendada võimalikult väikeste kuludega, siis on süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tehnoloogia kasutuselevõtt möödapääsmatu. See on vajalik suurte tööstusrajatiste põhjustatud heidete piiramiseks ja võimaldab mõningal määral jätkata fossiilkütuste kasutamist viisil, mis põhjustab oluliselt vähem kliima soojenemist.

Kahjuks ei olnud esialgsel entusiasmil palju käegakatsutavaid tulemusi. Kolmteist olulist projekti kuuest riigist taotlesid vahendeid NER300 programmi esimeses faasis, aga enamik neist võeti tagasi või ei vastanud kehtestatud rangetele ja paindumatutele nõuetele. Teises faasis osaleb ainult üks projekt (Ühendkuningriigi „White Rose”), kuid pole kaugeltki kindel, et liikmesriigi nõuded ja komisjoni nõuded ühtiksid piisavalt, et võtta siduvat kohustust. Samas ei ole suudetud kulutada suuremat osa ühest miljardist eurost, mis eraldati süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise näidisprojektidele 2009. aastal Euroopa majanduse elavdamise kavast, ning seda summat ei jaotata ümber.

CO₂ eraldamis- ja kogumistehnoloogia on olnud kättesaadav 1930ndatest saadik. CO₂ transport torujuhtmetes on levinud kogu maailmas. CO₂ maa-aluse säilitamise ohutus on tõestatud, näiteks Sleipneri piirkonnas, kuhu Norra on 1996. aastast alates sisestanud sügaval Põhjamere all asuvasse kivipõhja üks miljon tonni CO₂ aastas, ilma et oleks mingitki märki gaasi ootamatust liikumahakkamisest.

Üks uurimus teise järel näitab, et süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine tuleb odavam, võttes arvutuse aluseks välditud CO₂ tonni, kui avamere tuuleenergia ja päikeseenergia – miks ei ole seda tehnoloogiat avasüli vastu võetud?

Selle kõige olulisem põhjus on asjaolu, et Euroopa Liit ega liikmeriigid ei ole töötanud välja ärimudelit, mis edendaks erainvesteeringuid. Sellal kui taastuvenergia arendajad on saanud tänu elektrienergia tarbijatele toetust sularahas, on süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise edendamine sõltunud peaaegu eranditult süsinikdioksiidi saastekvoodi hinnast; kui see on piisavalt kõrge, siis otsivad investorid kvootide ostmisele alternatiivi, tagades CO₂ heidete vältimise. Rahastamismehhanismis NER300 olev summa on samuti otseses sõltuvuses süsinikdioksiidi hinnast, mille langus on seetõttu andnud kahekordse hoobi ootustele süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise kasutuselevõtu alal.

Kahtlemata vähendaks süsinikdioksiidi 60–70 euro suurune tonnihind tuntavalt vajadust aina uute toetuste järele ja stimuleeriks süsinikdioksiidi kogumisse ja säilitamisse investeerima, kuid sellise hinnatõusuni kulub veel aastaid. Vaja on alternatiivset lähenemisviisi. Raportöör kirjeldab käesolevas raportis sellise lähenemisviisi võimalikku suunda ja vajaminevaid meetmeid.

Raportöör rõhutab, et süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise arenguks on ülioluline liikmesriikide poliitiline ja rahaline toetus. Kuigi ükski liikmesriik ei ole kohustatud oma tahte

vastaselt seda tehnoloogiat kasutama, ei ole raportöör nõus eeldustega, et kõik ELi liikmesriikide valitsused teavad, kuidas nad saavutavad oma 2050. aastaks seatud CO₂ heitkoguste vähendamise eesmärgid, ja et nad on mõistnud, kui suur osa selles võib olla süsinikdioksiidi kogumisel ja säilitamisel. Osalt sel põhusel rõhutab raportöör, et ELi õigusnormides peaks olema nõue, mille kohaselt iga liikmesriik kohustub esitama 2050. aasta eesmärgi saavutamise suunava strateegia.

Kõike ei saa jätta erasektori teha. Liikmesriigid, kes mõistavad süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise potentsiaali, peaksid olema valmis etendama aktiivset osa selle tehnoloogia arendamisel. Neil tuleb pakkuda samalaadseid rahastamismehhanisme – näiteks soodustariifid – kui need, millest makstakse toetust taastuvenergia tootmiseks. Liikmesriikidel võib olla vaja asuda appi torustiku ehitamisel ja säilitamiskohtade väljaselgitamisel ja ettevalmistamisel. Võimalik, et nad peavad veenma skeptilist üldsust selles, et CO₂ säilitamine on tunduvalt vähem ohtlik kui mitmed muud tööstustegevused. Liikmesriigid peavad võtma suurema osa finantsvastutusest probleemide esinemisel säilitamiskohas, mille nad on ise heaks kiitnud.

Juhtrollis peaksid olema küll liikmesriigid, kuid alati on kehtinud arusaam, et EL peab kollektiivselt ergutama süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise arengut ja tagama teadmiste jagamise kõigi huvides. Praegu ei ole ELil tõhusat poliitikat selle eesmärgi saavutamiseks.

Raportöör teeb ettepaneku leppida kokku ELi eesmärgis, et koondada mõtteid ja julgustada olemasolevate piiratud rahaliste vahendite kasutamist, mis võiksid aidata seatud sihti saavutada. Raportöör väidab, et mitmesuguste süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise juhtprojektide arengut tuleb tingimata toetada, kui soovitakse edendada innovatsiooni, vähendada kulusid ja võtta kõnealune tehnoloogia ühe rakendatava võimalusena kasutusse. Ta teeb mõõduka ettepaneku, et 2020. aastaks oleks töös või ettevalmistamisel piisavalt projekte, mis ühiselt säilitaksid kümme miljonit tonni CO₂ aastas. See moodustab viiendiku Rahvusvahelise Energiaagentuuri toleks aastaks soovitatud ülemaailmsest eesmärgist.

Lühiajalises perspektiivis on vaja veel üht rahastamisallikat. Raportöör pooldab tööstusinnovatsiooni fondi loomist, millesse kantaks süsinikdioksiidi saastekvootide müügist saadav raha. Neid rahalisi vahendeid võiks lisaks süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise toetamisele kasutada ka uuenduslike taastuvenergia projektide arendamiseks ja energiamahukates tööstusharudes tekkivate CO₂ heitkoguste vähendamiseks.

Euroopa Komisjon eeldab, et süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine iseseisvub 2035. aastaks, kuid raportöör on arvamusel, et 2020. aasta järgses kommertskasutusele eelnevas etapis peaks rahalise toetuse allikaks olema fossiilkütused, mis CO₂ heidet põhjustavad. Ta soovib luua süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise sertifikaatide süsteemi, mis sarnaneks Ühendkuningriigi taastuvenergiaallikate kasutamise kohustusele või Rootsi/Norra sertifikaatide süsteemile. Ta teeb ettepaneku, et eelkõige fossiilkütuste tootjad ja importijad oleksid kohustatud omama hulka süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise sertifikaate.

Juhul kui süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist rahaliselt ei toetata, oleks alternatiivseks võimaluseks regulatiivne lähenemisviis. Raportöör sooviks pigem vältida rangete heitenormide kehtestamist, kuid ta tunnistab, et neil võib olla oma osa.

Euroopa Parlamenti tunnustati 2008. aastal ettepaneku eest luua süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise toetuseks rahastamismehhanism, mis tagas nõukogu ja komisjoni toetuse. Raportöör avaldab lootust, et parlamendiliikmed ilmutavad veel kord algatusvõimet, ja et parlament teeb käesolevas raportis ettepaneku võtta meetmeid, mis tagaksid selle tehnoloogia

rakendamise, millel on võtmeroll võitluses ähvardava globaalse soojenemisega.

6.11.2013

TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS (*)

keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonile

2013. aasta rakendamisaruaruande kohta, mis käsitleb süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tehnoloogia arendamist ja kasutamist Euroopas (2013/2079(INI))

Arvamuse koostaja (*): Vicky Ford

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 50

ETTEPANEKUD

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon palub vastutaval keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine (CCS) on ainuke praegu kättesaadav laiaulatuslik ja tõendatav tehnoloogia, mis võimaldab fossiilkütuste põlemisest pärit süsinikdioksiidi kasutamist vähese süsinikdioksiidiheitega elektrienergia tootmiseks;
- B. arvestades, et kuigi energeetikasektoris leidub fossiilkütustele alternatiive, saab mitmes tööstussektoris, nagu keemia-, terase-, rafineerimis- ja tsemenditööstuses, vähendada heitkoguseid märkimisväärselt ainult CCSi abil; seega on tööstusliku CCSi arendamine esmatähtsal kohal;
- C. arvestades, et kuna süsi on ELi majanduse jaoks jätkuvalt väga vajalik, peab söe tulevik ELis põhienergia stabiilsel arengustrateegial; arvestades, et on oluline, et ELi energiaallikate jaotus pärast 2030. aastat annaks võimaluse pidevaks majanduskasvuks, nii et samal ajal säiliks liikmesriikide energiajulgeolek ja tagatud oleks uute tehnoloogiate, sh söetehnoloogia kiire areng;
- D. arvestades, et kliimamuutuste vastase võitluse valdkonnas vastu võetud meetmed ei ole avaldanud oodatud mõju ning on paljudel juhtudel toonud kaasa tööstuse ümberpaigutamise ELis ja elektrihindade tõusu ning aidanud nii kaasa Euroopa majanduse konkurentsivõime vähenemisele ja vaesusele Euroopa elanikkonna seas;
- E. arvestades, et kliimamuutustega saab edukalt võidelda ainult siis, kui konkreetseid meetmeid rakendatakse kõikjal maailmas;

1. usub, et CCS võib võimaldada liikmesriikidel nõudlusele vastaval viisil ära kasutada nende süsinikupõhiseid energiavarusid ning anda panuse energiavarustuse mitmekesisusse ja kindlusesse ja kasvuhoonegaaside vähendamisse, säilitades samal ajal töökohti liidu tööstussektoris ja luues uusi erialateadmisi nõudvaid töökohti; juhib ühtlasi tähelepanu asjaolule, et fossiilkütuste kasutamise suurendamine energiasektoris peab alati toimuma koos CCSi kasutuselevõtuga ja stiimulitega investeerimiseks;
2. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma vastu kaugeleulatuvad meetmed, millega soodustada rahvusvahelist koostööd ja edendada tehnoloogia kasutamist kliimamuutuste mõju leevendamiseks, et suunata arenevad majandused arengualternatiivide, näiteks ka CCSi poole, mis tekitavad vähem süsinikdioksiidi heidet;
3. tuletab meelde, et fossiilkütused moodustavad järgmistel kümnenditel jätkuvalt suurima osa energiaallikate jaotusest (Rahvusvahelise Energiaagentuuri (IEA) andmetel 75% aastal 2030), mis muudab CCSi väärtuslikuks tehnoloogiaks, mida uurida;
4. toonitab, et IEA energiatehnoloogia väljavaadetes (2012) osutatakse, et elektrisektori täiendavad investeerimisvajadused, mida on vaja globaalse temperatuuri maksimaalselt kahekraadise tõusu hoidmiseks, suureneksid CCSi puudumise korral veel 40%;
5. märgib, et kui CCSi ei liideta pikaajalisse energiastrateegiasse, takistab see tõsiselt riiklikke, liidu ja ülemaailmseid jõupingutusi kliimamuutustega tegelemiseks;
6. usub, et CCSi poliitikat ja strateegiaid tuleks kujundada, tuginedes vaid kindlatele tõenditele nende kasuliku mõju kohta keskkonnale, ELi tööstuse stabiilsusele, tööhõivele ELis ja energiahindade taskukohasusele avalikkuse ja tööstuse jaoks;
7. usub, et uusi, vähese süsinikdioksiidiheitega tehnoloogiaid ei tuleks käsitleda konkurentidena, vaid pigem üksteist täiendavatena, et saavutada Euroopa pikaajalised süsinikdioksiidiheite vähendamise eesmärgid; rõhutab, et nii taastuvenergia kui ka CCS täidavad ELi tulevases energiaallikate jaotuses olulist rolli; nõuab seega, et nii taastuvenergia kui ka CCSil oleksid kohandatud mehhanismid, et tagada investeerimiskindlus tulevase 2030. aasta ELi energia- ja kliimamuutuse meetmete paketi raames vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 194 lõikele 2, et luua võrdsed tingimused ja tagada aus konkurents erisuguste vähese süsinikdioksiidiheitega energiatehnoloogiatega vahel;
8. usub, et esimeste projektide toetamine, kogemuste saamine ja teadmiste jagamine on eeltingimused CCSi ning süsinikdioksiidi kogumise ja kasutamise (CCU) toetamiseks vajalike pikaajaliste meetmete üksikasjade väljakujundamiseks ning võivad tuua kaasa kulude vähenemise CCSi/CCU kasutuselevõtul; nõuab seega jätkuvat rahvusvahelist koostööd tööstuse, sh uuenduslike VKEde, ja institutsioonide vahel, et kindlustada parimate tavade kasutamine; tuletab samal ajal meelde teadus- ja arendustegevuse eri etappide ning uue tehnoloogia turuletoomisega seotud probleeme, ning on veendunud, et selleks on vaja tugevdada liidu tasandi projektide toetamise vahendeid nii, et need oleksid tegelik stiimul äriühingute ja teaduskeskuste koostööle;
9. nõuab tihedamat koostööd Ameerika Ühendriikide ja Kanadaga oskusteabe ja heade tavade vahetamise kaudu puhast energiat käsitleva Kanada–USA kahepoolse dialoogi

raames CCSi valdkonnas võetud meetmete kontekstis;

10. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegelema peamiste regulatiivsete, finants- ja sotsiaalsete tõketega, mis takistavad CCSi kasutuselevõttu, nagu lubade andmine ja rahastuse määramine, CCSi oskuste baasi loomine ning tulemusliku kogumise, transpordi ja säilitamise tehnoloogia arendamine ja katsetamine;
11. usub, et stiimulid ja poliitikameetmed peaksid olema suunatud nii CCSi tutvustamisele kui ka sellele järgnevatele pikemaajalistele tegevusprojektidele ning peavad pakkuma erasektorist tehtavatele investeringutele suuremat kindlust; usub, et stiimulid ja meetmed peaksid tõhusalt jagunema nii elektritootmissektori kui ka tööstuslikus tootmisprotsessis kasutava CCSi vahel;
12. usub, et CCSi muutmiseks majanduslikult elujõuliseks ja keskkonnasäästlikuks peaksid süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise näidisprojektid püüdma arendada kohapõhiseid strateegiaid süsinikdioksiidi kogumiseks ja kasutamiseks (CCU) eesmärgiga saavutada sõltumatu süsinikdioksiidi tsükkel, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama teaduse ja tehnilise arenguga seotud tegevust vastavas tehnoloogiavaldkonnas;
13. on seisukohal, et kehtivad tutvustusprojektide rahastamise viisid rahastamisvahendist NER300 ei ole loonud erasektorile piisavalt atraktiivset ärilist põhjust investeerida pikaajaliselt CCSi, nõutavad investeerimiskulud ja eelkõige seda tüüpi tehnoloogia tegevuskulud on aga jätkuvalt liiga kõrged;
14. hoolimata sellest, et arutelu heitkogustega kauplemise süsteemi pikaajalise struktuurireformi üle jätkub, kutsub komisjoni ja liikmesriike üles esitama muid konkreetseid poliitikameetmeid ning paindlikuma finantsmudeli, mille tulemusel viidaks ELis 2020. aastaks ellu esimesed CCSi alased tegevusprojektid;
15. usub, et ELi tasandi toetus peaks muu hulgas jätkuma CCSi-alase Euroopa tööstusalgatuse ja programmi Horisont 2010 raames;
16. rõhutab, et Eurobaromeetri uuringu kohaselt ei ole Euroopa elanikud enamasti CCSist teadlikud, kuid teadlikud elanikud suurema tõenäosusega toetavad seda; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles parandama teabevahetust, et tõsta üldsuse teadlikkust CCSist, ning usub, et laiem arusaamine CCSist on üldsuse toetuse saavutamiseks ja seega CCSi kasutuselevõtuks äärmiselt oluline;
17. on mures asjaolu pärast, et Londoni protokollis artikkel 6 takistab CCSi käigus tekkivate jäätmepiiriülest transporti ja piirab seega CCSi potentsiaali liikmesriikides, kus puuduvad tuvastatavad säilitamiskohad; kutsub seetõttu kokkuleppeosalisi üles leidma lahendusi, näiteks artiklit 6 käsitleva 2009. aasta muudatuse ratifitseerimine, tagamaks, et see ei takistaks CCSi kasutuselevõttu;
18. palub komisjonil teha analüüs ja esitada aruanne selle kohta, missugusel tasemel CCS tuleb teatavateks põhikuupäevadeks, nt 2030. aastaks kasutusele võtta, et CCS aitaks märkimisväärselt kaasa 2050. aasta heite vähendamise eesmärkide saavutamisele;
19. usub, et kooskõlas säästva arengu põhimõtetega peaksime toetama nii süsinikdioksiidi

kogumist ja säilitamist kui ka süsinikdioksiidi kasutamisega seotud teadusuuringuid ja innovatsiooni;

20. palub liikmesriikidel tagada, et nad mõistavad sügavuti CCSi potentsiaali tööstusrakendustes, heite kasutamist, tehnoloogia ja kuluga seotud prognoose, et tööstuslik CCS asetataks lühikese ja keskpika perspektiiviga poliitilistes otsustes olulisele kohale;
21. tunnistab, et kavandamine jääb liikmesriigi pädevusse, ning palub komisjonil, samuti liikmesriikidel ja kohalikel omavalitsustel kaardistada laiemalt ja järjepidevamalt CCSi võimalused rohke heitega tööstusaladel, mis aitab oluliselt kaasa taristut ja säilitamist käsitlevate otsuste tegemisele; usub, et need alad võiksid moodustada keskusi ja kasutada ära ühise taristu võimalusi.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	5.11.2013
Lõpphääletuse tulemus	+: 39 -: 5 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Josefa Andrés Barea, Jean-Pierre Audy, Ivo Belet, Bendt Bendtsen, Jan Březina, Maria Da Graça Carvalho, Giles Chichester, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Vicky Ford, Adam Gierek, Norbert Glante, Fiona Hall, Jacky Hénin, Edit Herczog, Kent Johansson, Romana Jordan, Krišjānis Kariņš, Lena Kolarska-Bobińska, Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz, Jaroslav Paška, Aldo Patriciello, Vittorio Prodi, Miloslav Ransdorf, Jens Rohde, Paul Rübig, Amalia Sartori, Salvador Sedó i Alabart, Francisco Sosa Wagner, Konrad Szymański, Britta Thomsen, Evžen Tošenovský, Catherine Trautmann, Claude Turmes, Vladimir Urutchev
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Jerzy Buzek, Ioan Enciu, Andrzej Grzyb, Roger Helmer, Seán Kelly, Bernd Lange, Zofija Mazej Kukovič, Franck Proust, Algirdas Saudargas
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Nikos Chrysogelos

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	27.11.2013
Lõpphääletuse tulemus	+: 51 -: 12 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Elena Oana Antonescu, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sandrine Bélier, Sergio Berlato, Lajos Bokros, Franco Bonanini, Biljana Borzan, Yves Cochet, Spyros Danellis, Chris Davies, Bas Eickhout, Edite Estrela, Jill Evans, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Matthias Grootte, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Martin Kastler, Holger Kraemer, Corinne Lepage, Kartika Tamara Liotard, Linda McAvan, Miroslav Ouzký, Gilles Pargneaux, Andrés Perelló Rodríguez, Pavel Poc, Frédérique Ries, Anna Rosbach, Oreste Rossi, Dagmar Roth-Behrendt, Kārlis Šadurskis, Carl Schlyter, Richard Seeber, Theodoros Skylakakis, Bogusław Sonik, Dubravka Šuica, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Salvatore Tatarella, Thomas Ulmer, Glenis Willmott, Sabine Wils, Marina Yannakoudakis
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Erik Bánki, Gaston Franco, Julie Girling, Eduard-Raul Hellvig, Georgios Koumoutsakos, Marusya Lyubcheva, Judith A. Merkies, Miroslav Mikolášik, James Nicholson, Alojz Peterle, Vittorio Prodi, Marita Ulvskog, Vladimir Urutchev, Anna Záborská, Andrea Zannoni
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Esther de Lange